

44. Machiavelli redivivus

Dacă țările cucerite au fost obișnuite să trăiască libere și după propriile lor legi, nu sunt decât trei mijloace pentru a le putea păstra sub ocupație:

- primul este de a *le ruina* în mod complet;
- al doilea este de a le coloniza cu altă populație;
- al treilea este de a le lăsa propriile lor legi, de a le impune numai plata unui tribut și de a înșărcina un mic număr din cetățenii lor cu conservarea acestei posesiuni. Neputându-se menține decât prin puterea și protecția ocupantului, acești guvernanți sunt interesați să întrebuințeze totul pentru permanetizarea stării existente.

Niccolò Machiavelli,
filosof italian, fondatorul politologiei
(1469-1527)